
Combineer raak met beelden

De Nederlandse
Opstand voor beeld-
slimme leerlingen

Ronald Becx

Inleiding/ Verantwoording:

Het idee voor deze opdracht kreeg ik in de les toen we bezig waren met de Mystery van Sjaak van der Lee. Hij had verschillende strookjes papier gemaakt met daarop een onderdeel van een verhaal. Doel ervan was om een moord op te lossen. Het bleek erg activerend te werken, ook voor volwassenen. Ik zat toen te denken om het idee wat aan te passen. In plaats van strookjes tekst kun je zoiets ook doen met afbeeldingen. Dit refereert in het model van Gardner aan beeldslim. Juist het gebruik van afbeeldingen maakt geschiedenis levendiger en aantrekkelijker. Dat is tenminste mijn mening. De opstand is een lastig onderwerp om moderne leerlingen te laten begrijpen want er komt zoveel samen. Het gebruik van afbeeldingen schept overzicht en zorgt ook voor herkenning. In de Nederlandse geschiedenis zijn de gebruikte afbeeldingen bekend en de leerlingen zullen ze later ook terug zien, of dat nu in een krantenartikel is of op het internet.

Op de afbeeldingen staan personen, kaarten, uitvindingen, etc. Ik zal de periode 80 jarige oorlog als voorbeeld nemen. Eventuele afbeeldingen kunnen zijn:

- ✓ Karel V.
- ✓ Filips II.
- ✓ Willem van Oranje.
- ✓ Alva.
- ✓ De Beeldenstorm.
- ✓ De moord op Willem van Oranje.
- ✓ Een kaart van de gewesten voor de deling in noord en zuid.
- ✓ Een kaart van de gewesten na de deling in noord en zuid.
- ✓ Een kaart met daarop steden waar belangrijke gebeurtenissen plaatsvonden, zoals Den Briel.
- ✓ Afbeeldingen over zowel protestanten als katholieken. (Dan bij de protestanten iets met Luther en bij de katholieken iets met de paus)
- ✓ De Staten Generaal.
- ✓ Het uitroepen van de onafhankelijkheid van de gewesten.
- ✓ De vrede van Munster.

De hoofdrolspelers zijn uiteraard aanwezig. De kaartjes heb ik gekozen want dat vind ik een overzichtelijke manier om de tijdslijn uit te beelden.

De Uitvoering:

De leerlingen moeten in groepjes van 3 samenwerken. De bedoeling is dat ze de kaartjes bij elkaar leggen en daarbij uitleg kunnen geven waarom ze dit gedaan hebben. Afbeeldingen over de gewesten bij elkaar leggen of juist niet. Filips II en Willem van Oranje kunnen ook bij elkaar met als argument dat ze allebei leiders in het conflict waren. Er mogen minimaal 2 kaarten bij elkaar maar meer mag ook. Als het maar te verantwoorden is. Er moeten zoveel mogelijk combinaties gemaakt worden. Een afbeelding kan dus meerdere malen gebruikt worden. De samenwerking refereert aan de interpersoonlijke intelligentie van Gardner. Overleggen is belangrijk in het leven en is zeker te leren. Juist door dit soort dingen leren leerlingen naar elkaar te luisteren en eigen standpunten op te werpen. En ook verbaal / linguïstisch intelligent komt aan bod. Leerlingen leren om begrippen in hun eigen woorden te omschrijven omdat ze hun keuzes moeten verantwoorden. Als extra motivatie zal het groepje dat de meeste goede combinaties kan maken een prijs krijgen. Dan wordt het competitief. De

winnaar wint een doos met marsen of zoiets. De gastdocent gaf een mooi voorbeeld waar ik mij wel in kon vinden: laat ze vrije tijd verdienen. Dat motiveert zeker.

Het is wel noodzakelijk dat het onderwerp van de afbeeldingen bekend is bij de leerlingen. Ze moeten dus voorkennis hebben. Ik zie deze werkvorm als een mooie manier om behandelde stof te herhalen en samenwerking en discussie tussen leerlingen te ontwikkelen. Ook is het te gebruiken om te controleren of de voorkennis goed is over gekomen. Als er een bepaalde combinatie ontbreekt bij alle groepen weet je als docent, dat er wat is blijven liggen. Daarom zou ik de resultaten van de groepjes ook klassikaal bespreken.

Tips voor een goede uitvoering:

- ✓ Zorg voor voldoende plaatjes.
- ✓ Houd de uitleg kort en helder.
- ✓ Zorg dat de voorkennis afdoende is behandeld.
- ✓ Benadruk dat de argumenten voor de keuzes belangrijk zijn.
- ✓ Geef de afbeeldingen nummers. Dat werkt sneller voor de leerlingen.
- ✓ Deel antwoordbladen uit met daarop een vakje om de nummers van de combinaties in te vullen en daarnaast ruimte voor de argumentatie. Zie bijlage 1.
- ✓ Zie bijlage 2 voor globale tijdsindicatie.

Bijlage 1:

Een globale tijdsindicatie van een les waarbij Combineer Raak uitgevoerd wordt. Ik ben uitgegaan van een les van 50 minuten.

10 minuten:

- Leerlingen komen lokaal binnen en gaan zitten. Docent legt de opdracht uit en deelt de kaarten en de antwoordformulieren uit.

20 minuten:

- Leerlingen gaan aan het werk en maken zoveel mogelijk combinaties en bijbehorende verantwoording. Docent houdt supervisie.

30 minuten:

- Nabespreken van de resultaten. De bedoeling is om zoveel mogelijk kennis te herhalen. Aan het einde wordt de winnaar bekend gemaakt.

Bijlage 2:

Voorbeelden van afbeeldingen. Er zijn op het internet nog vele andere voorbeelden te vinden die geschikt zijn. Ik heb slechts een kleine keuze gemaakt.

Karel V

Alva

Willem van Oranje

De Beginfase van de Opstand

De Moord op Willem van Oranje

De Beeldenstorm

Europa tijdens de 80 jarige oorlog

De Statengeneraal

Luther

Vrede van Munster en de deling van de gewesten